

BILDUNG

SCHEURKALENDER 2019

HENK SISSING (RED.) EN 365 ONDERWIJSCOLLEGA'S

**POSITIEF
GELUID
UIT HET
ONDER-
WIJS**

 ISVW UITGEVERS

VOORWOORD

Leusden, 12 juli 2018

Beste onderwijscollega's,

Het is dankzij 365 collega's die werken in, voor en buiten het onderwijs voor de vierde keer gelukt om met elkaar een uitgave samen te stellen die dagelijks duizenden collega's aanzet tot nadenken en gesprekken in hun organisaties. De compacte en heldere bijdragen van de collega's worden gebruikt in gesprekken, bij openingen van kleine en grote bijeenkomsten, in scholingstrajecten, in artikelen in vakbladen, in lectorale redes...

Prachtig om vast te stellen hoe brede vorming, persoonsvorming, bildung steeds meer belangstelling heeft van collega's in het bedrijfsleven en (landelijke) organisaties. Koning Willem-Alexander opende in de *Bildung scheurkalender 2018* het jaar met 'Uw werk omvat méér dan het bijbrengen van kennis en vaardigheden aan de volgende generatie.' Het besef groeit dat onderwijs en scholing zoveel verder moet gaan dan het beheersen van een vak. Bildung is hard nodig omdat we het in de samenleving echt niet meer (zullen) redden met vak-kennis alleen. Bildung waait ook niet over, want bildung berust op *4th-century-B.C.-skills*, op de open, kritische, nieuwsgierige houding die we bij Socrates al vinden.

Laat helder zijn dat bildende basiskennis en basisvaardigheden voor individuen, organisaties en samenleving fundamenteel waren, zijn en blijven.

In deze uitgave vieren we ook het eeuwfeest van de Onderwijsraad. De raad is opgericht op 23 juni 1919 en sinds die dag heeft Nederland een onafhankelijk college om regering en parlement te adviseren over onderwijsaangelegenheden van voorschool tot een leven lang leren. De raad is daarvoor voortdurend in gesprek met velen in het onderwijsveld. We zijn verheugd dat de huidige leden van de Onderwijsraad bijdragen hebben geschreven over uitspraken van alle oud-voorzitters, van Herman Bavinck t/m Geert ten Dam.

Wij wensen de gebruikers van de lezers goede gesprekken en verdieping met de bijdragen van 365 collega's!

Hartelijke groet,

Henk Sissing (idee en redactie) en
Erno Eskens (ISVW Uitgevers)

BILDUNG SCHEURKALENDER 2019

JANUARI

Dinsdag

1

‘Is ons onderwijs de kosten waard?’

Bron: Fons van Wieringen (2016). Onvervaard een generalistische benadering. Philip J. Idenburg (1901-1995). In: Vittorio Busato, Mineke van Essen en Willem Koops (red.). *Zeven grondleggers van de onderwijskunde*. Amsterdam: Bert Bakker / Prometheus. pp. 69-112

BILDUNG SCHEURKALENDER 2019

JANUARI

Woensdag

2

‘Opvoeden is een kwestie van liefde,
geduld en wijsheid - en de laatste
twee groeien waar de eerste heerst.’

Jan Ligthart
(1859 – 1916)

Bron: Tekst op de grafsteen van Ligthart op de
algemene begraafplaats aan de Zilverakkerweg in Dieren.

2 JANUARI

Elk kind is uniek. In dit citaat ligt besloten dat elk kind recht heeft op aandacht, eigenheid en erkenning van talenten.

Een citaat van rond de voorlaatste eeuwwisseling, maar misschien wel extra geldig in het huidige onderwijs. De bevolkingssamenstelling is heel divers en leraren moeten de kunst verstaan om met alle leerlingen een goede relatie te hebben. Zeker voor kinderen van nieuwkomers en migranten geldt dat. Het hoeft niet, maar deze kinderen kunnen wel op achterstand staan. Als zij betrokkenheid voelen en begrepen worden, krijgen zij het vertrouwen om te groeien.

Kansarme kinderen zijn afhankelijker van de aandacht van leraren en van de verwachtingen over hun prestaties. Laat het gebruik van nieuwe technologieën in evenwicht zijn met het hebben van voldoende tijd met de leraar.

Jan Ligthart zegt eigenlijk: 'Kijk niet naar de afkomst van de leerling, maar bied uitzicht op een goede toekomst en laat elk kind voelen dat je je met hem of haar verbonden voelt'. Dat vraagt geduld en inlevingsvermogen.

In het huidige onderwijssysteem vindt de selectie voor het soort vervolgonderwijs op jonge leeftijd plaats. Eenmaal gekozen is er vaak geen ander onderwijspad of leertempo meer mogelijk. Daardoor missen kinderen kansen. Op dat gebied is ook geduld en wijsheid nodig.

Zeki Arslan

Zelfstandig adviseur kans-ongelijkheid op het terrein van het onderwijs en de arbeidsmarkt

BILDUNG SCHEURKALENDER 2019

MAART

Maandag

25

‘Mag ik leren of moet ik al presteren?’

Frank de Wit

Bron: Titel van een introductie door Frank de Wit op een kennisdag.

25 MAART

Mag ik leren of moet ik al presteren?

De periode op het voortgezet onderwijs is spannend en bij iedere leerling verloopt de ontwikkelingsfase van 12-18 jaar heftig. Kleine kinderen uit de brugklas zijn – bijna – volwassen als ze de school verlaten. De transitie komt voor ieder kind abrupt en is ingrijpend. Kinderen leren door fouten te maken. Kinderen leren door te ervaren en te voelen. Zij leren door te vallen en op te staan. Kinderen leren door verliefd en afwezig te zijn. Zij leren door ruzie te maken en het weer goed te maken. Kinderen leren als zij gewaardeerd en gezien worden. Kinderen leren enorm veel van elkaar... ook als ze even niet presteren.

Als we betekenisvol willen leren in het onderwijs moet de externe prestatiedruk wat afnemen. Omdat fouten maken moet en omdat we moeten leren leren. Leren is nu nog even belangrijker dan presteren. Beste ouders, toezichhouders, beleidsmakers en inspectie: wilt u iets minder in onze onderwijsnekkigheid?

Frank de Wit

Voorzitter College van Bestuur Scala College, oud-wethouder van onderwijs in Leiden en oud-directeur van een samenwerkingsverband voor Passend Onderwijs
Fdewit@scalacollege.nl

BILDUNG SCHEURKALENDER 2019

OKTOBER

Zaterdag

5

‘Kennis is zonneschijn en een gebrek aan
kennis is als wandelen in het donker.’

Meester Sekalli

Bron: Meester Sekalli van de lagere school in Beni Sidel
(Rifgebergte, Marokko. Eind jaren 60 van de vorige eeuw).

Vandaag is het de Dag van de Leraar.

